

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 w § 2 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) organ właściwy w sprawach dotyczących informacji w dziedzinie opodatkowania, o których mowa w umowie z dnia 7 października 2014 roku między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie poprawy wypełniania międzynarodowych obowiązków podatkowych oraz wdrożenia ustawodawstwa FATCA (Dz. U. poz.....), zwanej dalej „umową FATCA”.”;

2) w art. 13 po § 2 dodaje się § 2a oraz § 2b w brzmieniu:

„§ 2a. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji spraw, o których mowa w § 2 pkt 6, a także usprawnienia obsługi podmiotów zobowiązanych do przekazywania informacji określonych w tym przepisie, może, w drodze rozporządzenia, upoważnić podległe organy do wykonywania w jego imieniu czynności dotyczących informacji w dziedzinie opodatkowania określając zakres upoważnienia oraz terytorialny zasięg działania organów.

§ 2b. Minister właściwy do spraw finansów publicznych upoważni, w drodze rozporządzenia, organ podatkowy właściwy do przeprowadzania kontroli amerykańskich rachunków raportowanych, mając na uwadze zapewnienie sprawnego wykonywania kontroli.”;

3) po art. 82a dodaje się art. 82b w brzmieniu:

„Art. 82b. § 1. Ilekroć w niniejszym przepisie mowa jest o Stanach Zjednoczonych, raportującej polskiej instytucji finansowej, amerykańskim rachunku raportowanym, wyłączonej instytucji finansowej oraz rachunku finansowym należy

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy oraz ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 848, 1101, 1342 i 1529, z 2013 r. poz. 35, 985, 1027, 1036, 1145, 1149, 1289 i 1313 oraz z 2014 r. poz. 183, 567, 915, 1171, 1215, 1328 i 1644.

przez to rozumieć Stany Zjednoczone, raportującą polską instytucję finansową, amerykański rachunek raportowany, wyłączone instytucję finansową oraz rachunek finansowy zdefiniowane w art. 1 pkt 1 umowy FATCA.

§ 2. Raportujące polskie instytucje finansowe obowiązane są do:

- 1) identyfikowania amerykańskich rachunków raportowanych oraz rachunków posiadanych przez wyłączone instytucje finansowe;
- 2) sporządzania i przekazywania ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych:
 - a) informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych wskazanych w art. 2 ust. 2 lit. a umowy FATCA, albo
 - b) informacji o niewystąpieniu w odniesieniu do wszystkich prowadzonych rachunków finansowych okoliczności skutkujących powstaniem obowiązku, o którym mowa w lit. a.

§ 3. Dla celów identyfikacji amerykańskich rachunków raportowanych oraz rachunków posiadanych przez wyłączone instytucje finansowe, raportujące polskie instytucje finansowe stosują procedury oraz zasady klasyfikacji rachunków finansowych, a także żądają przedstawienia oświadczeń, określonych w Załączniku I do umowy FATCA.

§ 4. Raportująca polska instytucja finansowa, która pośredniczy w wypłacie na rzecz wyłączonych instytucji finansowych dochodów (przychodów) podlegających opodatkowaniu w Stanach Zjednoczonych zryczałtowanym podatkiem dochodowym, informuje podmiot, od którego otrzymuje te dochody (przychody), o nazwie i miejscu siedziby tych wyłączonych instytucji finansowych.

§ 5. W zakresie, w jakim informacje przekazywane zgodnie z § 2 pkt 2 lit. a obejmują numer identyfikacyjny raportującej polskiej instytucji finansowej, instytucje te powinny uzyskać i wskazywać w tych informacjach Globalny Numer Identyfikujący Pośrednika, nadawany przez Urząd Skarbowy Stanów Zjednoczonych.

§ 6. Informacje, o których mowa w § 2 pkt 2, są sporządzane za okres roku kalendarzowego i przekazywane w formie dokumentu elektronicznego, w terminie do 30 czerwca roku następnego.

§ 7. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może określić, w drodze rozporządzenia, alternatywne procedury identyfikacji amerykańskich rachunków raportowanych oraz rachunków posiadanych przez wyłączone instytucje finansowe,

mając na względzie przewidziane w tym zakresie w umowie FATCA warunki i możliwości, a także specyfikę działalności i słuszne interesy raportujących polskich instytucji finansowych.

§ 8. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór informacji, o której mowa w § 2 pkt 2, mając na uwadze zapewnienie poprawnego wypełnienia, sprawnego przekazywania i przetwarzania informacji, a także wymogi dotyczące jej przekazywania przewidziane w umowie FATCA oraz ustalenia zawarte w porozumieniach zawieranych ze Stanami Zjednoczonymi w zakresie procedur wymiany informacji.”;

4) po art. 295a dodaje się art. 295b w brzmieniu:

„Art. 295b. W toku kontroli, o której mowa w art. 305s, dostęp do akt przysługuje organom właściwym w sprawach dotyczących tej kontroli oraz wyznaczonym pracownikom tych organów.”;

5) w art. 296 w § 1 w pkt 3 dodaje się przecinek oraz pkt 4 w brzmieniu:

„4) uzyskane w toku kontroli, o której mowa w art. 305s”;

6) w art. 297a po § 2 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do informacji, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. b umowy FATCA.”;

7) art. 297b otrzymuje brzmienie:

„Art. 297b. Akta spraw:

- 1) zawarcia porozumień, o których mowa w dziale IIa, lub informacji wynikających z tych akt,
- 2) kontroli amerykańskich rachunków raportowanych, o której mowa w art. 305s - są udostępniane wyłącznie organom wymienionym w art. 297 § 1 pkt 1 i pkt 2a-7 oraz na zasadach określonych w tym przepisie.”;

8) w dziale VIIa po rozdziale 3 dodaje się rozdział 4 w brzmieniu:

„Rozdział 4

Szczegółowe zasady automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania, o której mowa w umowie FATCA

Art. 305p. § 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazuje właściwej władzy Stanów Zjednoczonych Ameryki informacje o amerykańskich rachunkach raportowanych przynajmniej raz w roku w terminie do 30 września następującego po końcu roku, do którego się odnoszą.

Art. 305r. § 1. W przypadku wystąpienia uchybień mniejszej wagi lub pomyłek administracyjnych, o których mowa w art. 5 ust. 1 umowy FATCA, raportujące polskie instytucje finansowe, na pisemne żądanie ministra właściwego do spraw finansów publicznych, są obowiązane do udzielenia informacji niezbędnych do ich wyjaśnienia.

§ 2. W żądaniu, o którym mowa w § 1, określa się zakres żądanych informacji oraz termin ich przekazania.

§ 3. Żądanie, o którym mowa w § 1, oznacza się klauzulą: "Tajemnica skarbowa", a jego przekazanie następuje w trybie przewidzianym dla dokumentów zawierających informacje niejawne o klauzuli "zastrzeżone".

Art. 305s. § 1. W przypadku przekazania przez właściwe władze Stanów Zjednoczonych zawiadomienia o istotnym nieprzestrzeganiu obowiązków, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lit. a umowy FATCA, przeprowadza się kontrolę wykonywania obowiązków związanych z informowaniem o amerykańskich rachunkach raportowanych, zwaną dalej „kontrolą amerykańskich rachunków raportowanych”. Kontrola amerykańskich rachunków raportowanych polega na weryfikacji informacji przedstawionych w zawiadomieniu, o którym mowa w zdaniu pierwszym.

§ 2. Kontrola amerykańskich rachunków raportowanych podejmowana jest niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w § 1.

§ 3. Zawiadomienie, o którym mowa w § 1, dołącza się do zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli amerykańskich rachunków raportowanych.

§ 4. Kontrola amerykańskich rachunków raportowanych powinna zostać zakończona bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w ciągu 7 miesięcy od dnia jej wszczęcia.

§ 5. W toku kontroli amerykańskich rachunków raportowanych kontrolujący uprawniony jest, w szczególności, do żądania udostępniania akt, ksiąg i wszelkiego rodzaju dokumentów związanych z przedmiotem kontroli oraz do sporządzania z nich odpisów, kopii, wyciągów, notatek, wydruków i udokumentowanego pobierania danych w formie elektronicznej, w tym objętych tajemnicą bankową, o której mowa w odrębnych przepisach, z wyłączeniem dokumentów i materiałów zawierających informacje niejawne.

§ 6. Żądania, o których mowa w § 3, oznacza się klauzulą "Tajemnica skarbowa", a ich przekazanie następuje w trybie przewidzianym dla dokumentów zawierających

informacje niejawne o klauzuli "zastrzeżone" w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych.

§ 7. Występując z żądaniem, o którym mowa w § 3, organ właściwy do przeprowadzenia kontroli amerykańskich rachunków raportowanych obowiązany jest zwracać szczególną uwagę na zasadę wzajemnego zaufania między instytucjami finansowymi a ich klientami.

§ 8. Z czynności kontrolnych sporządza się protokół kontroli. Kontrolowany, który nie zgadza się z ustaleniami protokołu, może w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia przedstawić zastrzeżenia lub wyjaśnienia, wskazując równocześnie stosowne dowody.

§ 9. Kontrolujący jest obowiązany rozpatrzyć zastrzeżenia, o których mowa w § 8, i w terminie 14 dni od dnia ich otrzymania zawiadomić kontrolowanego o sposobie ich załatwienia, wskazując w szczególności, które zastrzeżenia nie zostały uwzględnione, wraz z uzasadnieniem faktycznym i prawnym.

§ 10. W przypadku niezłożenia wyjaśnień lub zastrzeżeń w terminie określonym w § 8, przyjmuje się, że kontrolowany nie kwestionuje ustaleń kontroli.

§ 11. Kontrola amerykańskich rachunków raportowanych kończy się wynikiem kontroli w dniu jego doręczenia. Wynik kontroli sporządza się na podstawie protokołu kontroli, zastrzeżeń lub wyjaśnień oraz zawiadomienia o sposobie ich załatwienia

§ 12. Wynik kontroli powinien zawierać:

- 1) oznaczenie organu;
- 2) oznaczenie kontrolowanego;
- 3) datę wydania;
- 4) opis przebiegu kontroli amerykańskich rachunków raportowanych;
- 5) końcowe ustalenia i wnioski zawierające informację o stwierdzeniu nieprawidłowości albo ich braku;
- 6) termin usunięcia nieprawidłowości, jeżeli zostały stwierdzone;
- 7) informację o możliwych skutkach, określonych w art. 5 ust. 2 lit. b umowy FATCA, w przypadku nieusunięcia stwierdzonych nieprawidłowości;
- 8) podpis osoby upoważnionej, z podaniem jej imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego, a jeżeli wynik kontroli został wydany w formie dokumentu elektronicznego - bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

§ 13. Termin, o którym mowa w § 12 pkt 6, nie może być krótszy niż 1 miesiąc i dłuższy niż 3 miesiące, licząc od dnia doręczenia wyniku kontroli.

§ 14. Kontrolowany jest obowiązany poinformować organ kontrolujący o sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub przyczynach ich nieusunięcia bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia upływu terminu wyznaczonego na ich usunięcie.

§ 15. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym przepisie do kontroli amerykańskich rachunków raportowanych przepisy działu VI stosuje się odpowiednio.

Art. 305t. Organ kontrolujący przekazuje wynik kontroli amerykańskich rachunków raportowanych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia upływu terminu, o którym mowa w art. 305s § 14. Do wyniku kontroli dołącza się protokół kontroli amerykańskich rachunków raportowanych, a także zastrzeżenia i wyjaśnienia, zawiadomienie o sposobie ich załatwienia oraz informację o sposobie usunięcia przez kontrolowanego stwierdzonych nieprawidłowościach lub przyczynach ich nieusunięcia.

Art. 305u. W odpowiedzi na zawiadomienie, o którym mowa w art. 305s § 1, minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazuje właściwej władzy Stanów Zjednoczonych Ameryki informacje o podjętych działaniach i dokonanych ustaleniach nie później niż w terminie 18 miesięcy od dnia otrzymania tego zawiadomienia.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2013 r. poz. 186, z późn. zm.³⁾) w art. 80 wprowadza się następujące zmiany:

1) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Podmiot, który wbrew obowiązkowi nie składa w terminie właściwemu organowi informacji, o których mowa w art. 82b § 2 pkt 2 ustawy – Ordynacja podatkowa,

podlega karze grzywny do 180 stawek dziennych.”,

2) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli informację określoną w § 1, 2 lub 2a złożono nieprawdziwą, sprawca podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych.”.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1036, 1149, 1247 i 1304 oraz z 2014 r. poz. 312, 1215 i 1328.

Art. 3. W ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 82 w ust. 1 w pkt 8 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:
„9) kontrola dotyczy wykonywania obowiązków związanych z informowaniem o amerykańskich rachunkach raportowanych.”;
- 2) w art. 83 w ust. 2 w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:
„10) kontrola dotyczy wykonywania obowiązków związanych z informowaniem o amerykańskich rachunkach raportowanych.”.

Art. 4. Określony w art. 82b § 2 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, obowiązek przekazywania informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych za lata 2014-2015 obejmuje:

- 1) w odniesieniu do 2014 r. informacje określone w art. 2 ust. 2 lit. a pkt 1-4 umowy FATCA,
- 2) w odniesieniu do 2015 r. informacje określone w art. 2 ust. 2 lit. a pkt 1-7 umowy FATCA.

Art. 5. W odniesieniu do amerykańskich rachunków raportowanych prowadzonych przez polską instytucję raportującą na dzień 30 czerwca 2014 r. informacje, o których nowa w art. 82b § 2 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, przekazywane za lata 2014 – 2016 nie muszą zawierać informacji o amerykańskim NIP, jeżeli numer ten nie jest dostępny w rejestrach raportującej instytucji finansowej. W takim przypadku raportująca instytucja finansowa obowiązana jest przekazać informacje o dacie urodzenia, o ile instytucja ta posiada te dane.

Art. 6. 1. W przypadku dokonania w 2015 r. lub 2016 r. płatności na rzecz wyłączonej instytucji finansowej, raportujące polskie instytucje finansowe przekazują ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych informacje o nazwie tej wyłączonej instytucji finansowej oraz łącznej kwocie płatności; za płatności uważa się kwoty faktycznie wypłacone lub postawione do dyspozycji tej instytucji finansowej, z wyłączeniem zapłaty za otrzymane towary lub usługi.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 675, 983, 1036, 1238, 1304 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 822, 1133, 1138, 1146 i 1885.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, są sporządzane za okres roku kalendarzowego i przekazywane w formie dokumentu elektronicznego, w terminie do 30 czerwca roku następnego.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór informacji, o której mowa w ust. 1, mając na uwadze zapewnienie poprawnego wypełnienia oraz sprawnego jej przekazywania i przetwarzania, a także wymogi przewidziane w tym zakresie w umowie FATCA oraz ustalenia zawarte w porozumieniach zawieranych ze Stanami Zjednoczonymi w zakresie procedur wymiany informacji.

Art. 7. 1. Dla celów identyfikacji amerykańskich rachunków raportowanych, otwartych między 1 lipca 2014 r. a dniem wejścia w życie ustawy, raportujące polskie instytucje finansowe stosują procedurę określoną w ust. 2-5 niniejszego artykułu.

2. W okresie jednego roku od dnia wejścia w życie ustawy, w odniesieniu do rachunków określonych w ust. 1, raportujące polskie instytucje finansowe:

- 1) żądają przedstawienia oświadczenia posiadacza rachunku, zgodnie z częścią III Załącznika I do umowy FATCA, oraz weryfikują jego prawdziwość – w przypadku rachunków posiadanych przez osoby fizyczne, albo
- 2) przeprowadzają procedurę określoną w części V Załącznika I do umowy FATCA – w przypadku rachunków posiadanych przez osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, z zastrzeżeniem, iż w przypadku takich rachunków, otwartych przed 1 stycznia 2015 r., raportująca polska instytucja finansowa może ograniczyć się do zastosowania procedur, określonych w części IV Załącznika I do umowy FATCA.

3. Informacje dotyczące amerykańskich rachunków raportowanych lub rachunków posiadanych przez wyłączone instytucje finansowe, zidentyfikowanych zgodnie z ust. 2, przekazywane są ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych do dnia 30 czerwca następującego po dniu, w którym rachunek został zidentyfikowany, albo w ciągu 90 dni od daty identyfikacji rachunku, w zależności od tego, która z tych dat przypada później.

4. Jeżeli przed upływem roku od wejścia w życie ustawy posiadacz rachunku nie przedstawił raportującej polskiej instytucji finansowej oświadczeń, o których mowa w części III lub V Załącznika I do umowy FATCA, a rachunek taki zostanie zidentyfikowany jako amerykański rachunek raportowany, po zastosowaniu procedur określonych w części II lub IV Załącznika I do umowy FATCA, przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.

5. Raportująca polska instytucja finansowa zobowiązana jest do zamknięcia amerykańskiego rachunku raportowanego zidentyfikowanego w trybie ust. 4 niezależnie od postanowień określonych umową zawartą z posiadaczem takiego rachunku lub wynikających z odrębnych przepisów, dotyczących warunków rozwiązania takiej umowy.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departament ds. Pracy, Podatkowy
Mattiusz Kacich
6.02.15

**Za zgodność pod względem
prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym**

ZASTĘPCA DYREKTORA
Biuro Prawnego
06.02.15

Uzasadnienie

I. Wprowadzenie.

1. Celem projektu ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw jest implementacja do polskiego porządku prawnego umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie poprawy wypełniania międzynarodowych obowiązków podatkowych oraz wdrożenia ustawodawstwa FATCA (dalej: umowa FATCA).

2. W dniu 28 marca 2010 r. w Stanach Zjednoczonych Ameryki została przyjęta ustawa o ujawnianiu informacji o rachunkach zagranicznych dla celów podatkowych (*Foreign Account Tax Compliance Act* – FATCA).

Celem FATCA było zobligowanie zagranicznych instytucji finansowych (FFI) do zawierania porozumień, bezpośrednio z amerykańską administracją skarbową (IRS), zobowiązujących do przekazywania do USA danych o stanach rachunków, uzyskiwanych dochodach oraz ich właścicielach, będących podatnikami tego kraju, dla celów weryfikacji prawidłowości zobowiązań podatkowych. Intencją FATCA było zapobieżenie wykorzystywaniu przez amerykańskich podatników zagranicznych instytucji finansowych w celu ukrywania dochodów lub tworzenia struktur agresywnego planowania podatkowego.

W celu nakłonienia zagranicznych instytucji finansowych do przystępowania do porozumień z IRS ustawodawstwo FATCA wprowadza specyficzny rodzaj sankcji. W przypadku odmowy zawarcia porozumienia z IRS przewidziano dla instytucji finansowych oraz osób uzyskujących dochody z USA za pośrednictwem tych instytucji sankcję w postaci obciążenia dochodów (przychodów) uzyskiwanych ze źródeł w USA, podatkiem w wysokości 30%. Ze względu na wysokość stawki tego podatku, skutkowałby on *de facto* koniecznością odstąpienia przez instytucje finansowe od inwestowania na rynku amerykańskim, m.in. w emitowane w tym państwie papiery wartościowe.

W konsekwencji, w celu uniknięcia obciążenia tym podatkiem polskie instytucje finansowe (PIF) powinny były zawrzeć odrębne porozumienia z IRS, w których miały zobowiązać się do przekazywania stosownych informacji oraz prawidłowego wykonywania obowiązków wynikających z FATCA. Pierwsze informacje odnoszące się do roku 2014 i dotyczące amerykańskich klientów, PIF miały być przekazane nie później niż do 30 września 2015.

Przyjęcie przez PIF wspomnianych obowiązków, w drodze zawarcia porozumienia z IRS, obarczone byłoby szeregiem rodzajów ryzyka, związanego z prawnymi możliwościami pozyskiwania oraz przekazywania informacji dotyczących klientów instytucji finansowych. Informacje, które miałyby być przekazywane do IRS przez PIF objęte są bowiem tajemnicą bankową. Dodatkowo, w odniesieniu do poszczególnych produktów/usług i roli banku w procesie świadczonej usługi, informacje te mogą być chronione także przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o *ochronie danych osobowych*, tajemnicą ubezpieczeniową w rozumieniu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o *działalności ubezpieczeniowej*, tajemnicą zawodową w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o *obrocie instrumentami finansowymi*, a w szczególnych przypadkach mogą być objęte poufnością w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o *ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych*.

FATCA wymaga także, aby FFI wypłacająca należności innemu FFI, który nie zawarł porozumienia z IRS, lub klientowi, który odmawia udzielenia zgody na przekazywanie swoich danych (tzw. *recalcitrant account holder*, „oporny klient”) dokonywała na rzecz IRS potrącenia 30% wypłacanych należności. Bank (lub inna instytucja finansowa / płatnicza)

dokonując tego typu potrącenia może narazić się także na zarzut nienależytego wykonania obowiązku wynikającego m.in. z ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. *o usługach płatniczych*. Ustawodawstwo polskie nie zawiera ponadto rozwiązań, które pozwalałyby instytucjom finansowym pełnić rolę quasi-płatnika zagranicznego podatku.

3. Wskazane powyżej ryzyka zostały zidentyfikowane między innymi przez Związek Banków Polskich w drodze oceny wpływu FATCA na działalność zrzeszonych w nim podmiotów.

Mając na uwadze, iż podpisanie porozumień przez instytucje finansowe bezpośrednio z IRS byłoby niezgodne z prawem UE oraz krajowym w zakresie m.in. przekazywania informacji objętych ochroną danych osobowych oraz tajemnicą bankową, a także pełnienia w określonych sytuacjach funkcji płatnika amerykańskiego podatku, USA zaproponowały państwom zawieranie porozumień międzyrządowych (IGA).

Celem tych porozumień jest ustalenie, iż informacje o rachunkach prowadzonych dla rezydentów podatkowych USA w zagranicznych instytucjach finansowych będą przez te instytucje zbierane i raportowane do własnej, krajowej administracji podatkowej. Następnie byłyby one przez tę administrację przekazywane automatycznie do USA, zgodnie z procedurą i w terminach ustalonych w IGA. Podstawą prawną do realizowania automatycznej wymiany informacji są odpowiednie postanowienia umów o unikaniu podwójnego opodatkowania lub wielostronnej Konwencji z 1998 r. o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach podatkowych.

4. Ze względu na uwarunkowania uzasadniające przyjęcie przez Polskę modelu współpracy międzyrządowej z USA w zakresie FATCA, w dniu 7 października 2014 r. podpisana została umowa FATCA. Mając na uwadze, iż zobowiązania określone umową FATCA dotyczą relacji na płaszczyźnie władz podatkowych obydwu państw (zobowiązanie do przekazywania informacji pozyskiwanych przez szeroko rozumiane instytucje finansowe), a zatem dotyczą obowiązków tych instytucji jedynie pośrednio, niezbędne jest wprowadzenie rozwiązań legislacyjnych, które dookreślą te obowiązki w relacjach między instytucjami finansowymi a krajową władzą podatkową (ministrem właściwym do spraw finansów publicznych).

Wobec faktu, iż już obecnie ustawa – Ordynacja podatkowa reguluje w rozdziale 11 działu III kwestie dotyczące przekazywania organom podatkowym informacje podatkowe przez określone grupy podmiotów uzasadnione jest wprowadzenie zmian, związanych z implementacją umowy FATCA, jako kontynuacji przedmiotu regulacji tego rozdziału Ordynacji podatkowej.

5. Zaproponowana w projekcie ustawy metodologia uwzględnia fakt, iż umowa FATCA ma charakter umowy międzynarodowej, podlegającej procedurze określonej w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443, z późn. zm.). Związanie się nią przez Polskę następuje w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, gdyż spełnia ona przesłanki określone w art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.).

Pomimo, że szereg kwestii dotyczących przekazywania informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych uregulowanych jest wprost w umowie FATCA (po ratyfikacji umowy FATCA staną się one częścią porządku prawnego), wskazanym jest odpowiednie odesłanie we wprowadzanych do ustawy – Ordynacja podatkowa przepisach do konkretnych zapisów umowy FATCA. Brak jest bowiem uzasadnienia dla powielania tych zapisów w ustawie – Ordynacja podatkowa. Zabieg ten przyczyni się do zminimalizowania ewentualnych wątpliwości w stosowaniu nowych regulacji oraz ich lepszej przejrzystości. W szczególności dotyczy to procedury stosowanej przez instytucje finansowe dla

identyfikacji rachunków, co do których informacje powinny być raportowane – wynikające z Załącznika I do umowy FATCA, a także szeregu pojęć zdefiniowanych w umowie FATCA, w tym pojęcia określające podmioty zobowiązane do zbierania i przekazywania informacji (tj. raportujące polskie instytucje finansowe), rachunki, które są identyfikowane jako posiadane przez amerykańskich rezydentów (tj. amerykańskie rachunki raportowane) lub instytucje finansowe z krajów, które nie współpracują z USA w zakresie FATCA (tj. wyłączone instytucje finansowe).

II. Zmiany w ustawie – Ordynacja podatkowa.

1. Art. 1 pkt 1 projektu ustawy przewiduje dodanie w art. 13 § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.) pkt 6, w myśl którego organem właściwym w sprawach dotyczących informacji w dziedzinie opodatkowania określonych w umowie FATCA będzie minister właściwy do spraw finansów publicznych. Jednocześnie projekt przewiduje w art. 1 pkt 2 delegację uprawniającą ministra właściwego do spraw finansów publicznych do upoważnienia podległych mu organów do wykonywania w jego imieniu spraw w zakresie dotyczącym informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych. Wprowadzenie takiej możliwości podyktowane jest złożonością oraz obszernością spraw związanych z pozyskiwaniem oraz wymianą informacji w dziedzinie opodatkowania i ma na celu zapewnienie prawidłowej ich realizacji, a przede wszystkim usprawnienie obsługi podmiotów zobowiązanych do przekazywania tych informacji. Możliwość przekazania określonych spraw podległym organom zapewni również elastyczność redystrybucji zadań związanych z automatyczną wymianą informacji w dziedzinie opodatkowania pozostając w zgodzie z art. 3 ust. 5 oraz art. 1 lit. f pkt 2 umowy FATCA. Należy również podkreślić, że analogiczne rozwiązanie z powodzeniem sprawdza się na płaszczyźnie obecnie obowiązujących unormowań dotyczących wymiany informacji podatkowych z innymi państwami (np. art. 305c § 4 Ordynacji podatkowej).

Zagadnieniem związanym z wymianą informacji podatkowych na podstawie umowy FATCA jest kontrola wypełniania obowiązków nałożonych na instytucje finansowe (szczegóły w części uzasadnienia do Rozdziału 4). Na mocy upoważnienia przewidzianego w art. 1 pkt 2 projektu ustawy zadania w zakresie kontroli amerykańskich rachunków raportowanych zostaną przekazane jednemu, podległemu ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, organowi podatkowemu. Z uwagi na zakres obecnie realizowanych zadań zasadne jest, aby takim organem był tzw. wyspecjalizowany urząd skarbowy. Wyspecjalizowany urząd skarbowy odpowiedzialny jest za obsługę szczególnych kategorii podatników, w tym banków, zakładów ubezpieczeń, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych. Użycie zwrotu „organ podatkowy” wskazuje, że upoważniony w przedmiotowym zakresie zostanie tylko jeden organ podatkowy. Takie rozwiązanie zapewni nie tylko szybką kontrolę przestrzegania obowiązków związanych z raportowaniem o amerykańskich rachunkach raportowanych, ale również jej rzetelność i poufność. Wykonywanie kontroli przez jeden organ podatkowy w sposób szczególny minimalizuje ryzyka związane z ewentualnym nieuprawnionym wykorzystaniem informacji uzyskanych od instytucji finansowych, w tym objętych tajemnicą bankową, zabezpieczając tym samym słusze interesy i prawa zarówno kontrolowanych instytucji jak i ich klientów. Zaproponowane rozwiązanie stanowi zatem kompromis pomiędzy koniecznością sprawdzenia wywiązywania się z obowiązków przewidzianych w umowie FATCA a ochroną kontrahentów instytucji finansowych. Główne regulacje dotyczące przekazywania przez instytucje finansowe informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych zostały zawarte w art. 82b dodawanym do rozdziału 11 działu III Ordynacji podatkowej. W zaprojektowanym **art. 82b § 1** ustawy – Ordynacja podatkowa wprowadza się odesłanie do definicji zawartych w umowie FATCA w zakresie nowych pojęć wprowadzonych na potrzeby nowej regulacji, tj.

Stanów Zjednoczonych, raportującej polskiej instytucji finansowej, amerykańskim rachunku raportowanym, wyłączonej instytucji finansowej oraz rachunku finansowym. Natomiast dodawany **art. 82b § 2** określa podstawowe obowiązki raportujących polskich instytucji finansowych, związane z identyfikowaniem amerykańskich rachunków raportowanych oraz rachunków posiadanych przez wyłączone instytucje finansowe, a także obowiązek sporządzania i przekazywania informacji w tym zakresie. Zakres przedmiotowy sporządzania i przekazywania informacji nawiązuje do art. 2 ust. 2 lit. a umowy FATCA określającego w sposób szczegółowy, kategorie informacji podlegających pozyskiwaniu. Wskazać należy, że na podstawie przepisów przejściowych, zakres ten będzie podlegał czasowym modyfikacjom, nawiązującym do odpowiednich zapisów umowy FATCA (art. 5 projektu ustawy).

W zaprojektowanym **art. 82b § 2 pkt 2 lit. b** określono sposób działania raportującej polskiej instytucji finansowej w sytuacji, gdy w danym okresie raportowania nie stwierdziła dla wszystkich prowadzonych rachunków zaistnienia okoliczności, uzasadniających obowiązek raportowania – w takiej sytuacji również powinna przekazać stosowną informację. Regulacja ta ma na celu usunięcie po stronie państwa otrzymującego informację wątpliwości, czy brak raportowania przez daną instytucję związany jest z błędem w działaniu, czy też z brakiem przesłanek skutkujących obowiązkiem raportowania.

W **art. 82b § 3** wprowadzono zasadę, w myśl której identyfikacja amerykańskich rachunków raportowanych oraz rachunków posiadanych przez wyłączone instytucje finansowe raportujące następowała będzie na podstawie procedur oraz zasad klasyfikacji rachunków wynikających z Załącznika I do umowy FATCA. Załącznik ten zawiera szczegółowe zasady i schematy postępowania przy badaniu, czy poszczególne rachunki finansowe winne być objęte obowiązkiem raportowania. Reguła ta stanowi konsekwencję przewidzianego w Sekcji I lit. A Załącznika I do umowy FATCA zobowiązania się Polski do zapewnienia, aby raportujące polskie instytucje finansowe miały obowiązek identyfikowania amerykańskich rachunków raportowanych oraz rachunków posiadanych przez wyłączone instytucje finansowe, zgodnie z procedurami zawartymi w Załączniku I.

W **art. 82b § 4** określono – w ślad za art. 4 ust. 1 lit. e umowy FATCA – wymóg informowania płatnika dochodu ze źródeł w USA o fakcie działania, jako pośrednik w wypłacie, dokonywanej na rzecz wyłączonej instytucji finansowej. Przedmiotowa regulacja odnosi się wyłącznie do instytucji finansowej będącej pośrednikiem. W praktyce bowiem polska instytucja finansowa nie działa jako bezpośredni płatnik amerykańskiego podatku u źródła.

Z kolei w **art. 82b § 5** wskazano – zgodnie z postanowieniem pkt 3 uzgodnień końcowych umowy FATCA – iż raportowane polskie instytucje finansowe identyfikowane będą poprzez Globalny Numer Identyfikujący Pośrednika (ang. GIIN) nadawany przez Urząd Skarbowy Stanów Zjednoczonych. Numer ten powinien być elementem raportu przekazywanego do ministra właściwego ds. finansów publicznych. Posiadanie go ułatwi także identyfikowanie polskich instytucji finansowych – jako działające zgodnie z FATCA i niepodlegające dodatkowemu podatkowi u źródła w USA – w przypadku wypłacania na ich rzecz dochodów przez amerykańskich płatników. Zaznaczyć należy, że konieczność uzyskania i wskazania GIIN dotyczył będzie wyłącznie tych polskich instytucji finansowych, u których powstanie obowiązek sporządzenia i przekazania ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych, a więc podmiotów objętych dyspozycją zaprojektowanego art. 82b § 2 pkt 2 lit. a.

Okres sprawozdawczy, termin oraz formę w jakiej sporządzana i przekazywana będzie informacja o amerykańskich rachunkach raportowanych określa zaprojektowany **art. 82b § 6**.

Zgodnie z tym przepisem przedmiotowe informacje sporządzane będą za okres roku kalendarzowego i przekazywane w formie dokumentu elektronicznego, w terminie do 30 czerwca roku następnego. Przewidziany w projekcie termin podyktowany jest regulacją art. 3 ust. 5 umowy FATCA przewidującą, że wymiana informacji powinna następować do końca września roku następującego po roku, do którego dane się odnoszą. Wymieniane informacje muszą zatem być przekazane przez raportujące polskie instytucje finansowe do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wyprzedzeniem. W efekcie instytucje te będą miały 6 miesięcy (do końca czerwca każdego roku) na opracowanie danych za rok poprzedni.

Art. 82b § 7 zawiera fakultatywną delegację uprawniającą ministra właściwego do spraw finansów publicznych do wydania rozporządzenia określającego alternatywne procedury identyfikacji amerykańskich rachunków raportowanych oraz rachunków posiadanych przez wyłączone instytucje finansowe. Korzystając z delegacji minister właściwy do spraw finansów publicznych winien mieć na względzie przewidziane w tym zakresie w umowie FATCA warunki i możliwości, a także specyfikę działalności i słuszne interesy raportujących polskich instytucji finansowych. Potrzeba delegacji przewidzianej w zaprojektowanym art. 82b § 7 ustawy – Ordynacja podatkowa związana jest zasadniczo z przyznaną Polsce, na podstawie Sekcji I lit. C Załącznika I do umowy FATCA, możliwością zezwolenia raportującym polskim instytucjom finansowym na korzystanie, w celu ustalenia, czy rachunek jest amerykańskim rachunkiem raportowanym lub rachunkiem posiadany przez wyłączone instytucję finansową, z procedur opisanych w odpowiednich przepisach Departamentu Skarbu Stanów Zjednoczonych. Polska może zezwolić raportującym polskim instytucjom finansowym, aby dokonały takiego wyboru oddzielnie dla każdej części Załącznika I, w odniesieniu do wszystkich odpowiednich rachunków finansowych lub oddzielnie, w odniesieniu do każdej wyraźnie określonej kategorii rachunków (np. poprzez podział na branże lub miejsce, w którym konto jest prowadzone). Skorzystanie z przedmiotowej delegacji może okazać się uzasadnione i/lub konieczne już w toku obowiązywania nowych regulacji, np. na wniosek raportujących polskich instytucji finansowych.

Projekt ustawy przewiduje również delegację dla ministra finansów właściwego do spraw finansów publicznych o charakterze obligatoryjnym. Zgodnie bowiem z zapisanym w projekcie ustawy art. 82b § 8 minister właściwy do spraw finansów publicznych będzie obowiązany do wydania rozporządzenia określającego wzór informacji, o której mowa w § 2 pkt 2. Realizując wyżej wymienioną delegację minister właściwy do spraw finansów publicznych będzie miał na uwadze zapewnienie poprawnego wypełnienia, sprawnego przekazywania i przetwarzania informacji, a także wymogi dotyczące przekazywania informacji przewidziane w umowie FATCA oraz ustalenia zawarte w porozumieniach zawieranych ze Stanami Zjednoczonymi w zakresie procedur wymiany informacji.

W związku z przedmiotową regulacją proponuje się również zmiany dotyczące dostępu do akt w toku prowadzonej kontroli amerykańskich rachunków raportowanych, przechowywania akt spraw, jak również udostępniania akt spraw innym organom. Zgodnie z art. 1 pkt 4 projektu ustawy, dostęp do takich akt będzie przysługiwał wyłącznie organom właściwym w sprawach dotyczących tej kontroli oraz wyznaczonym pracownikom tych organów. Istota tego rozwiązania nawiązuje do regulacji określonych w art. 295 oraz art. 295a Ordynacji podatkowej, które dotyczą postępowań dotyczących informacji objętych tajemnicą bankową lub tajemnicą przedsiębiorstwa. Kontrola amerykańskich rachunków raportowanych również będzie dotyczyła informacji objętych tajemnicą bankową, zatem zasadne jest aby dostęp do akt sprawy takiej kontroli posiadały w toku kontroli tylko podmioty (organy) właściwe w sprawach takiej kontroli – tak jak w przypadkach określonych w ww. art. 295 oraz 295a Ordynacji podatkowej. Dostęp do akt będzie zatem w szczególności posiadał minister

właściwy do spraw finansów publicznych oraz upoważniony przez niego organ, któremu powierzone zostanie przeprowadzanie kontroli amerykańskich rachunków raportowanych.

W związku z przedmiotem prowadzonej kontroli amerykańskich rachunków raportowanych zasadne jest aby akta sprawy były odpowiednio przechowywane. Zmianę w tym zakresie przewiduje art. 1 pkt 5 projektu ustawy, który w art. 296 § 1 dodaje pkt 4, nakazując przechowywanie akta spraw dotyczących ww. kontroli w pomieszczeniach zabezpieczonych zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych.

Proponuje się aby akta spraw dotyczące kontroli amerykańskich rachunków raportowanych mogły być udostępniane wyłącznie określonym organom w związku z realizowanymi przez nie zdaniami. W związku z powyższym zasadne jest poszerzenie zakresu zastosowania art. 297b Ordynacji podatkowej o akta spraw dotyczące tej kontroli.

Projekt ustawy zakłada również zmianę w **dziale VIIa ustawy – Ordynacja podatkowa** zatytułowanym „Wymiana informacji podatkowych z innymi państwami”. Przewiduje się dodanie nowego rozdziału 4, który będzie regulował szczegółowe zasady obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania, o której mowa w umowie FATCA. Zaprojektowane w tym zakresie regulacje określają, że pozyskiwane w trybie art. 82b informacje o amerykańskich rachunkach raportowanych będą przekazywane, zgodnie z **art. 305p § 1** do właściwej władzy Stanów Zjednoczonych Ameryki przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w terminie do 30 września następującego po końcu roku, do którego się odnoszą. Zapis ten stanowi odniesienie do art. 3 ust. 5 umowy FATCA.

Zaprojektowane przepisy **art. 305r - 305u** wdrażają do krajowego porządku prawnego regulacje umowy FATCA odnoszące się do współpracy w przestrzeganiu oraz egzekucji obowiązków w niej przewidzianych – art. 5 umowy FATCA. Zasadniczym celem przedmiotowych rozwiązań jest wprowadzenie regulacji zapobiegających przyjmowaniu przez instytucje finansowe praktyk zmierzających do niewykonywania obowiązków informacyjnych określonych umową.

Zakres czynności podejmowanych na tej płaszczyźnie uzależniony jest od rodzaju stwierdzonych uchybień. Podkreślenia wymaga, że sama umowa FATCA odróżnia dwie kategorie uchybień, tj.: (1) uchybienia mniejszej wagi i pomyłki administracyjne, oraz (2) uchybienia o charakterze istotnego nieprzestrzegania obowiązków określonych w umowie FATCA. Wobec pierwszej kategorii umowa FATCA nakazuje, aby właściwa władza zastosowała przepisy prawa krajowego (włączając możliwe sankcje) w celu uzyskania poprawnej i/lub kompletnej informacji lub usunięcia innych naruszeń umowy. Realizując powyższą wytyczną **art. 305r** przewiduje, że w przypadku wystąpienia uchybień mniejszej wagi lub pomyłek administracyjnych, o których mowa w art. 5 ust. 1 umowy FATCA, raportujące polskie instytucje finansowe, na pisemne żądanie ministra właściwego do spraw finansów publicznych są obowiązane do udzielenia informacji niezbędnych do ich wyjaśnienia. Regulacja ta umożliwi ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych przeprowadzenie czynności ukierunkowanych na wyjaśnienie oraz usunięcie ewentualnych nieprawidłowości. Żądanie skierowane do instytucji finansowej opatrzone będzie klauzulą "Tajemnica skarbowa", a jego przekazanie nastąpi w trybie przewidzianym dla dokumentów zawierających informacje niejawne o klauzuli "zastrzeżone". Rozwiązanie to zapewni ochronę informacjom posiadanych przez instytucje finansowe oraz czyni zadość stawianym przez umowę FATCA wymaganiom w zakresie przestrzegania zasad poufności i ochrony. W swoim żądaniu organ obowiązany będzie również do określenia zakresu żądanych informacji oraz terminu ich przekazania.

Odmienne tryb postępowania przewidziano dla przypadków istotnego nieprzestrzegania obowiązków związanych z raportowaniem o amerykańskich rachunkach raportowanych. Ze względu na ich kwalifikowalność w zaprojektowanym art. 305s § 1 wskazano, że w przypadku przekazania przez właściwe władze Stanów Zjednoczonych zawiadomienia o istotnym nieprzestrzeganiu obowiązków, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lit. a umowy FATCA, przeprowadzana będzie kontrola wykonywania obowiązków związanych z informowaniem o amerykańskich rachunkach raportowanych. Taki tryb postępowania uzasadniony jest charakterem spraw oraz ich znaczeniem dla całego systemu stosowania umowy FATCA. Podkreślenia w szczególności wymaga, że dla przeprowadzenia weryfikacji sygnalizowanych przez stronę amerykańską istotnych nieprawidłowości nie będzie wystarczające jedynie zwrócenie się o przedstawienie stosownych wyjaśnień. W tych przypadkach konieczne będzie niezwłoczne przeprowadzenie czynności kontrolnych. Kontrola amerykańskich rachunków raportowanych będzie polegała na weryfikacji informacji przedstawionych w zawiadomieniu właściwych władz Stanów Zjednoczonych, zatem kontrola przeprowadzana przez właściwy organ podatkowy nie będzie mogła wykraczać poza zakres objęty ww. zawiadomieniem.

Kontrola amerykańskich rachunków raportowanych podejmowana będzie niezwłocznie na podstawie otrzymanego zawiadomienia o istotnym nieprzestrzeganiu obowiązków, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lit. a umowy FATCA. W zakresie nieuregulowanym w przepisie art. 305s do kontroli amerykańskich rachunków raportowanych odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy Działu VI Ordynacji podatkowej (zgodnie z art. 305s § 15), zatem kontrola amerykańskich rachunków raportowanych prowadzona będzie w oparciu o przepisy regulujące kontrolę podatkową, z uwzględnieniem jednakże szczególnych rozwiązań przewidzianych w rozdziale 4 działu VIIa.

Zawiadomienie otrzymane od właściwych władz Stanów Zjednoczonych będzie załączane do zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli (art. 305s 3). Dzięki temu kontrolowany będzie wiedział, jaki będzie zakres prowadzonej kontroli oraz jakie zastrzeżenia w zakresie wypełniania przedmiotowych obowiązków zgłosiła właściwa władza Stanów Zjednoczonych. Otrzymując taką informację polska instytucja finansowa będzie miała możliwość szybkiej analizy stwierdzonych nieprawidłowości oraz ich niezwłocznego naprawienia jeszcze przed formalnym wszczęciem kontroli podatkowej, np. poprzez korektę złożonej informacji. Rozwiązanie to ma zatem na celu promowanie dobrowolnego wypełniania obowiązków, jak również umożliwienie kontrolowanemu właściwej organizacji pracy w związku z planowaną kontrolą.

Warto w tym kontekście dodać, iż wszczęcie kontroli nie pozbawi kontrolowanego prawa do złożenia korekty informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych w trakcie jej trwania. Jak już bowiem wskazywano kontrolna amerykańskich rachunków raportowanych, przedstawiona w art. 305s, będzie odrębną procedurą w relacji do kontroli podatkowej oraz postępowania podatkowego, zatem nie znajdą zastosowania w tym przypadku przepisy art. 81b Ordynacji podatkowej.

Z uwagi na materię objętą kontrolą amerykańskich rachunków raportowanych zasadne jest, aby organy podatkowe nie były związane terminami określonymi w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej. Mając na względzie 18 miesięczny termin określony w umowie FATCA oraz uwzględniając interes instytucji finansowych zasadne jest określenie maksymalnego terminu do zakończenia kontroli. Proponuje się, aby termin ten nie był dłuższy niż 7 miesięcy (art. 305s § 4).

Zgodnie z § 5 art. 305s w toku kontroli amerykańskich rachunków raportowanych kontrolujący uprawniony będzie m.in. do żądania udostępniania akt, ksiąg i wszelkiego

rodzaju dokumentów związanych z przedmiotem kontroli oraz do sporządzania z nich odpisów, kopii, wyciągów, notatek, wydruków i udokumentowanego pobierania danych w formie elektronicznej, w tym objętych tajemnicą bankową, o której mowa w odrębnych przepisach, z wyłączeniem dokumentów i materiałów zawierających informacje niejawne. Regulacja ta zobowiąże instytucje finansowe do udostępnienia w ramach prowadzonej kontroli objętych tajemnicą bankową akt, ksiąg oraz wszelkiego rodzaju dokumentów związanych z kontrolą. Konieczność jej wprowadzenia związana jest ze specyfiką kontroli przestrzegania obowiązków związanych z raportowaniem o amerykańskich rachunkach raportowanych. Skuteczność i efektywność kontroli uzależniona jest bowiem od dostępu do informacji dotyczących czynności bankowych, uzyskanych w czasie negocjacji, w trakcie zawierania i realizacji umowy, na podstawie której bank te czynność wykonuje. Kontrolujący będą korzystali nie tylko z uprawnień określonych w zaprojektowanym 305s § 5, ale również z uprawnień wynikających z regulacji Działu VI Ordynacji podatkowej, w tym przede wszystkim art. 286 tej ustawy. Zgodnie bowiem z art. 305s § 15 przepisu Działu VI znajdują odpowiednie zastosowanie do kontroli amerykańskich rachunków raportowanych.

Jednocześnie z uwagi na wyjątkowe znaczenie tajemnicy bankowej oraz relacji pomiędzy instytucjami finansowymi a ich klientami projekt przewiduje rozwiązania zapewniające poufność i bezpieczeństwo informacji uzyskanych w toku kontroli amerykańskich rachunków raportowanych. Tego rodzaju rozwiązanie przewiduje **art. 305s § 6**, w myśl którego żądania udostępnienia wyżej wymienionych dokumentów będą oznaczane klauzulą "Tajemnica skarbowa", a ich przekazanie nastąpi w trybie przewidzianym dla dokumentów zawierających informacje niejawne o klauzuli "zastrzeżone" w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych. Występując z przedmiotowym żądaniem organ podatkowy obowiązany będzie ponadto zwracać szczególną uwagę na zasadę wzajemnego zaufania między instytucjami finansowymi a ich klientami – **art. 305s § 7**. Bezpieczeństwo zebranych informacji wzmacnia również opisywana już zmiana art. 296 § 1, na skutek której akta spraw dotyczących kontroli amerykańskich rachunków raportowanych przechowywane będą w pomieszczeniach zabezpieczonych zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych.

Czynności przeprowadzone w toku kontroli amerykańskich rachunków raportowanych zostaną utrwalone w protokole – art. 305s § 8 zd. 1. Będzie to dokument obrazujący stan faktyczny w zakresie określonym w zawiadomieniu strony amerykańskiej. Opracowany protokół będzie stanowił podstawę dyskusji kontrolowanego z kontrolującym odnośnie do ustaleń w zakresie stanu faktycznego. Podkreślenia wymaga, że elementy i treść protokołu kontroli amerykańskich rachunków raportowanych wyznaczały będą odpowiednie przepisy regulujące kontrolę podatkową, a więc w szczególności art. 290 Ordynacji. Przepisy te znajdują zastosowanie na podstawie odesłania zawartego w art. 305s § 15.

W myśl natomiast **art. 305s § 8 zd. 2** kontrolowany, który nie będzie zgadzał się z ustaleniami zawartymi w protokole, będzie mógł w terminie 14 dni od doręczenia protokołu przedstawić zastrzeżenia lub wyjaśnienia wskazując jednocześnie odpowiednie dowody w tym zakresie. Zgodnie z **art. 305s § 9** kontrolujący będzie obowiązany rozpatrzyć przedstawione zastrzeżenia i poinformować kontrolowanego - w terminie 14 dni od ich otrzymania, o sposobie ich załatwienia, wskazując jednocześnie wraz z odpowiednim uzasadnieniem, które zastrzeżenia nie zostały uwzględnione. Brak odpowiednich wyjaśnień lub zastrzeżeń ze strony kontrolowanego pozwoli stwierdzić, że kontrolowany nie kwestionuje ustaleń kontroli (**art. 305s § 10**).

Kontrola amerykańskich rachunków raportowanych zostanie zakończona w dniu doręczenia wyniku tej kontroli (**art. 305s § 11**). Wynik kontroli amerykańskich rachunków raportowanych będzie dokumentem ostatecznie weryfikującym informacje strony amerykańskiej przedstawione w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 305s § 1. W wyniku

kontroli amerykańskich rachunków raportowanych będą więc zawarte ostateczne ustalenia i wnioski zawierające informację o stwierdzeniu nieprawidłowości.

Treść wyniku kontroli określał będzie zaprojektowany **art. 305s § 12**. W tym zakresie zaproponowano między innymi aby wynik kontroli zawierał informację o możliwych skutkach określonych w art. 5 ust. 2 lit. b umowy FATCA w przypadku nieusunięcia stwierdzonych nieprawidłowości (**art. 305s § 12 pkt 7**). Ww. tryb postępowania umożliwi uzyskać dowody, którymi może nie dysponować strona amerykańska. Pozwoli też na dialog z instytucją finansową. Należy również podkreślić, że brak takiej procedury może skutkować, że właściwa władza Stanów Zjednoczonych potraktuje polską instytucję finansową jako wyłączoną instytucję finansową. W efekcie polska instytucja może zostać obciążona przez właściwą władzę Stanów Zjednoczonych 30 % podatkiem u źródła. Stąd też, przyjęto w projekcie ustawy procedurę kontroli jako element służący ochronie polskich instytucji przed skutkami stwierdzanych przez właściwą władzę Stanów Zjednoczonych nieprawidłowości. Umożliwia on bowiem nie tylko wyjaśnienie zauważonych uchybień ale przede wszystkim swoistą rehabilitację poprzez ich usunięcie i wyeliminowanie. W przypadku braku w polskich przepisach przedmiotowej procedury, sankcje dla polskich instytucji finansowych (podatek u źródła w wysokości 30%) byłyby stosowane na podstawie ustaleń faktycznych zagranicznej administracji podatkowej.

Wynik kontroli amerykańskich rachunków raportowanych będzie też zawierał termin usunięcia nieprawidłowości, jeżeli zostaną stwierdzone, przy czym – z uwagi na materię objętą kontrolą – termin ten nie będzie mógł być krótszy niż 1 miesiąc i dłuższy niż 3 miesiące od dnia wydania wyniku kontroli (**art. 305s § 12 pkt 6 oraz art. 305s § 13**). Kontrolowany będzie zobowiązany poinformować organ kontrolujący o sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub przyczynach ich nieusunięcia bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia upływu terminu wyznaczonego na ich usunięcie (**art. 305s § 14**).

Istotne jest, aby w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości instytucja finansowa doprowadziła do ich usunięcia. Nadmienić także należy, że wynik kontroli identyfikujący nieprawidłowości może ponadto zostać wykorzystany przez kontrolowanego do podjęcia odpowiednich działań naprawczych. Należy bowiem podkreślić, że to w interesie instytucji finansowych leży wyeliminowanie w przyszłości możliwości powstania podobnych nieprawidłowości i tym samym uniknięcie interwencji amerykańskiej administracji.

W odpowiedzi na zawiadomienie przekazane przez właściwe władze Stanów Zjednoczonych o istotnym nieprzestrzeganiu obowiązków, minister właściwy do spraw finansów publicznych opracuje i przekaze właściwej władzy Stanów Zjednoczonych Ameryki informacje o podjętych działaniach i dokonanych ustaleniach nie później niż w terminie 18 miesięcy od dnia otrzymania tego zawiadomienia. Przedmiotowa informacja zostanie sporządzona na podstawie otrzymanych od organu kontrolującego dokumentów, tj. wyniku kontroli, a także załączonego do niego protokołu kontroli amerykańskich rachunków raportowanych, zastrzeżeń i wyjaśnień, zawiadomienia o sposobie ich załatwienia oraz informacji o sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub informację o ich nieusunięciu. Kwestię tę regulował będzie zaprojektowany **art. 305t**.

III. Zmiany w zakresie ustawy Kodeks karny skarbowy.

Projektowana ustawa zakłada wprowadzenie sankcji karno-skarbowych za nieprzestrzeganie obowiązków nakładanych na raportujące polskie instytucje finansowe. Przewidziana w projekcie penalizacja związana jest – podobnie jak przepisy dotyczące kontroli przestrzegania obowiązków związanych z raportowaniem o amerykańskich rachunkach raportowanych – z przewidzianymi w art. 5 umowy FATCA obowiązkami w zakresie

przestrzegania oraz egzekucji obowiązków informacyjnych. Art. 5 ust. 1 umowy FATCA stanowi wprost, że właściwa władza jednej z stron umowy powinna zastosować przepisy prawa krajowego (włączając możliwe sankcje) w celu uzyskania poprawnej i/lub kompletnej informacji lub usunięcia innych naruszeń umowy.

Z uwagi na powyższe **art. 2** projektu ustawy przewiduje zmianę art. 80 ustawy z dnia 10 września 1999 r. ustawy – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2013 r. poz. 186, z późn. zm.) poprzez penalizację zaniechania złożenia informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych lub złożenia informacji nieprawdziwej. Sankcja stosowana w tych przypadkach odpowiada sankcjom przewidzianym dla nieprzekazywania informacji, o których mowa w art. 42c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Sankcją objęte będzie również złożenie informacji nieprawdziwej. Zmiana art. 80 ustawy – Kodeks karny skarbowy realizuje przewidziany w umowie FATCA wymóg zastosowania przepisów prawa krajowego (włączając możliwe sankcje) w celu uzyskania poprawnej i/lub kompletnej informacji lub usunięcia innych naruszeń umowy.

IV. Zmiany w zakresie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Niniejszy projekt ustawy przewiduje również zmiany w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.). Z uwagi na materię objętą kontrolą amerykańskich rachunków raportowanych zasadne jest, aby organy podatkowe nie były związane terminami do przeprowadzenia kontroli oraz zakazem prowadzenia jednoczesnych kontroli - określonymi w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej. Maksymalny termin prowadzenia kontroli (do 7 miesięcy) przewiduje jednak proponowany w przedmiotowym projekcie art. 305s § 4 Ordynacji podatkowej. Wprowadzenie zaproponowanych wyłączeń należy uznać za konieczne. Ich brak znacząco ograniczałby możliwość przeprowadzenia kontroli w instytucjach finansowych w zakresie wypełniania obowiązków związanych z raportowaniem o amerykańskich rachunków. W skrajnych przypadkach mogłoby dojść do całkowitego wyłączenia możliwości przeprowadzenia przedmiotowej kontroli. Sytuacja taka byłaby bardzo niekorzystana przede wszystkim dla polskich instytucji finansowych, które zostałyby narażone na ryzyko zastosowania przez właściwą władzę Stanów Zjednoczonych stosownych sankcji (w postaci naliczania 30 % podatku u źródła) – bez możliwości podjęcia dyskusji przez instytucję oraz polską administrację.

V. Przepisy przejściowe.

1. Określony w zaprojektowanym art. 82b § 2 pkt 2 zakres przedmiotowy informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych będzie podlegał czasowym ograniczeniom. Zgodnie z **art. 4** projektu ustawy przekazywane za lata 2014-2015 informacje o amerykańskich rachunkach raportowanych nie będą obejmowały wszystkich danych określonych w art. 2 ust. 2 lit. a umowy FATCA lecz jedynie:

- 1) informacje określone w art. 2 ust. 2 lit. a punkt 1-4 umowy FATCA – w odniesieniu do roku 2014
- 2) informacje określone w art. 2 ust. 2 lit. a punkty 1-7 umowy FATCA – w odniesieniu do roku 2015.

Przepis art. 4 projektu ustawy stanowi odzwierciedlenie reguł pozyskiwania i wymiany informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych wyrażonych art. 3 ust. 3 lit. a umowy FATCA.

2. Czasowe ograniczenie zakresu przedmiotowego obowiązku przekazywania informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych zawiera również **art. 5** projektu ustawy.

Regulacja ta dotyczy informacji o amerykańskim NIP podlegającej raportowaniu na mocy art. 2 ust. 2 lit. a umowy FATCA. Według przewidzianej w art. 5 projektu ustawy zasady w odniesieniu do amerykańskich rachunków raportowanych prowadzonych przez polską instytucję raportującą na dzień 30 czerwca 2014 r. informacje podlegające raportowaniu za lata 2014 – 2016 nie muszą zawierać informacji o amerykańskim NIP, jeżeli numer ten nie jest dostępny w rejestrach raportującej instytucji finansowej. W takim przypadku raportująca instytucja finansowa obowiązana jest przekazać informacje o dacie urodzenia, ale wyłącznie wówczas gdy instytucja posiada te dane.

3. Art. 6 projektu ustawy nakłada na raportujące polskie instytucje finansowe dodatkowy obowiązek przekazywania ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych informacji o nazwie wyłączonej instytucji finansowej oraz łącznej kwocie płatności dokonanej na jej rzecz. Przedmiotowa regulacja precyzuje dodatkowo, że za płatności uważa się kwoty faktycznie wypłacone lub postawione do dyspozycji tej instytucji finansowej, z wyłączeniem zapłaty za otrzymane towary lub usługi. Omawiany obowiązek dotyczy wyłącznie płatności na rzecz wyłączonej instytucji finansowej dokonanych w 2015 lub 2016 roku. Dlatego też regulacja w tym zakresie została zawarta w ramach przepisów o charakterze czasowym. Wskazać ponadto należy, że przewidziany w art. 6 projektu ustawy obowiązek odzwierciedla treść art. 4 ust. 1 lit. b umowy FATCA określającego jeden z warunków uzyskania statusu „zgodności” a w konsekwencji wyłączenia sankcji w postaci opodatkowania dochodów (przychodów) uzyskiwanych ze źródeł w USA, podatkiem w wysokości 30%.

Projekt przewiduje również, że informacje dotyczące wyłączonych instytucji finansowych będą sporządzane za okres roku kalendarzowego i przekazywane w formie dokumentu elektronicznego, w terminie do 30 czerwca roku następnego (art. 6 ust. 2 projektu). Wzór informacji o nazwie wyłączonej instytucji finansowej oraz łącznej kwocie płatności dokonanej na jej rzecz zostanie określony w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw finansów publicznych (art. 6 ust. 3 projektu). Wydając przedmiotowe rozporządzenie minister właściwy do spraw finansów publicznych będzie miał na uwadze zapewnienie poprawnego wypełnienia oraz sprawnego przekazywania i przetwarzania informacji, a także wymogi przewidziane w tym zakresie w umowie FATCA oraz ustalenia zawarte w porozumieniach zawieranych ze Stanami Zjednoczonymi.

4. Projektowana ustawa zawiera przepis przejściowy, dotyczący sposobu identyfikacji rachunków finansowych otwartych pomiędzy 1 lipca 2014 r. a dniem wejścia w życie zmienianych przepisów ustawy – Ordynacja podatkowa. Kwestię tę zawarto w **art. 7** projektu ustawy. Konieczność wprowadzenia tego rodzaju regulacji wynika z faktu, iż umowa FATCA przewiduje, iż datą graniczną dla stosowania różnych procedur weryfikacji rachunków finansowych jest 1 lipca 2014 r., tj. dzień wejścia w życie w USA obowiązków wynikających z amerykańskiego ustawodawstwa FATCA. Biorąc pod uwagę fakt, iż w dniu 1 lipca 2014 r. polskie instytucje finansowe nie mogły stosować procedur wynikających z Załącznika I do umowy FATCA rachunki otwarte między tą datą a datą wejścia w życie projektowanej ustawy nie mogłyby zostać poprawnie zidentyfikowane, jako tzw. nowe rachunki (tj. rachunki otwarte po 1 lipca 2014 r.). Sytuacja taka wpływałaby na poprawność raportowania dokonywanego przez instytucje finansowe i groziła w konsekwencji uznaniem, iż wymogi związane z wypełnieniem umowy FATCA po stronie polskiej nie zostały prawidłowo zrealizowane.

Ze względu na fakt, iż w analogicznej sytuacji jak Polska znalazło się szereg krajów, które w dniu 1 lipca 2014 r. nie posiadały obowiązującej umowy FATCA z USA oraz nie dysponowały uprawnieniami wynikającymi z prawa krajowego pozwalającymi nałożyć na instytucje finansowe wymóg identyfikowania nowych rachunków, niektóre z umów zawartych przez Stany Zjednoczone (m.in. umowa z Brytyjskimi Wyspami Dziewiczymi oraz

umowa ze Szwecją) przewidują dodatkową procedurę, adresującą problem identyfikacji tych rachunków.

Na podstawie art. 7 umowy FATCA, zawierającego klauzulę największego uprzywilejowania, Polska jest uprawniona do uzyskania korzyści z jakichkolwiek korzystniejszych rozwiązań, związanych z artykułem 4 lub Załącznikiem I do umowy FATCA, przyznanych innemu państwu, które podpisało analogiczną umowę. W związku z tym zasadne jest wprowadzenie rozwiązań przejściowych, wzorowanych na procedurze przyznanej wskazanym powyżej państwom, w celu umożliwienia identyfikacji rachunków otwartych po 1 lipca 2014 r.

Procedura ta zakłada, iż polskie raportujące instytucje finansowe będą miały rok, od daty wejścia w życie umowy FATCA, na żądanie przedstawienia i zgromadzenie oświadczeń oraz dokumentów niezbędnych do ustalenia statusu klienta posiadającego rachunek finansowy (**art. 7 ust. 2** projektu ustawy).

Dane dotyczące rachunków zidentyfikowanych w tej procedurze jako amerykańskie rachunki raportowane będą podlegały przekazaniu w ciągu 90 dni lub do 30 czerwca roku następującego po dacie identyfikacji rachunku - w zależności od tego, która z tych dat wypada później (**art. 7 ust. 3** projektu ustawy).

Elementem sankcyjnym wobec posiadacza rachunku, który nie będzie współpracował z instytucją finansową dla celów zweryfikowania czy rachunek spełniałby kryteria uznania go za amerykański rachunek raportowany, będzie uznanie tego działania – z mocy ustawy – za podstawę do wypowiedzenia umowy rachunku (**art. 7 ust. 5** projektu ustawy).

Ponadto zgodnie z **art. 7 ust. 4** projektu ustawy, jeżeli po zastosowaniu przez instytucję finansową procedur stosowanych co do zasady wobec rachunków otwartych przed 1 lipca 2014 r. (tzw. istniejące rachunki) okaże się, iż rachunek spełnia przesłanki uznania go za amerykański rachunek raportowany, informacja dotycząca go powinna zostać przekazana w terminach określonych dla rachunków, których posiadacze współpracowali z instytucją finansową w zakresie przekazywania oświadczeń i dokumentów, tj. poprzez odpowiednie zastosowanie art. 7 ust. 3 ustawy zmieniającej.

IV. Termin wejścia w życie proponowanych zmian.

Zgodnie z **art. 8** ustawy zmieniającej ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Nazwa projektu
Projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące
Ministerstwo Finansów

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu
Janusz Cichoń – Sekretarz Stanu

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu

Mariusz Kazuch – z-ca dyrektora Departamentu Polityki Podatkowej
tel. 694-3876, e-mail: Mariusz.Kazuch @mf.gov.pl

Data sporządzenia
6 lutego 2015 r.

Źródło:

Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie poprawy wypełniania międzynarodowych obowiązków podatkowych oraz wdrożenia ustawodawstwa FATCA

Nr w wykazie prac:
UD192

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W 2010 r. w Stanach Zjednoczonych została przyjęta ustawa o ujawnianiu informacji o rachunkach zagranicznych dla celów podatkowych (FATCA). Nakłada ona na zagraniczne instytucje finansowe obowiązek zawierania z amerykańską administracją podatkową (IRS) umów o przekazywaniu informacji o rachunkach finansowych amerykańskich rezydentów. W przypadku odmowy zawarcia porozumienia z IRS przewidziano dla instytucji finansowych sankcję, w postaci opodatkowania dochodów uzyskiwanych ze źródeł w USA, podatkiem w wysokości 30%.

Mając na uwadze, iż podpisanie takich porozumień przez polskie instytucje finansowe bezpośrednio z IRS byłoby niezgodne z prawem w zakresie m.in. ochrony danych osobowych, tajemnicy bankowej, a także pełnienia w określonych sytuacjach funkcji płatnika amerykańskiego podatku, przekazywanie informacji wymaganych FATCA uregulowano na poziomie umowy międzynarodowej w sprawie poprawy wypełniania międzynarodowych obowiązków podatkowych oraz wdrożenia ustawodawstwa FATCA, zawartej pomiędzy Polską a USA (umowa FATCA).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest podjęcie inicjatywy legislacyjnej, dotyczącej zmiany ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.). Umiejscowienie projektowanych przepisów związane jest z faktem, iż Ordynacja podatkowa już obecnie reguluje kwestie związane z przekazywaniem informacji podatkowych przez określone kategorie podmiotów (rozdział 11 działu III ustawy – Ordynacja podatkowa).

Projektowane zmiany w Ordynacji podatkowej mają na celu wprowadzenie w przepisach krajowych podstawy prawnej do nałożenia obowiązków na instytucje finansowe, dotyczących zbierania, przetwarzania i przekazywania w odpowiednich terminach przez nie informacji do krajowej administracji podatkowej, które wymagane są na podstawie umowy FATCA). Zakres zmiany obejmuje również odpowiednie dostosowanie przepisów ustawy – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2013 r. poz. 186, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214, z późn. zm.).

W efekcie instytucje finansowe uzyskają upoważnienie do dokonywania identyfikacji rachunków amerykańskich rezydentów podatkowych oraz przekazania do krajowej administracji podatkowej informacji o ich właścicielach oraz dochodach i saldach związanych z tymi rachunkami. Polska administracja podatkowa, dzięki pozyskaniu danych z instytucji finansowych, będzie mogła wypełnić zobowiązanie do przekazania pozyskanych danych do USA, zgodnie z umową FATCA. Tym samym wymagane przez FATCA informacje o amerykańskich rezydentach podatkowych będą zbierane przez polskie instytucje finansowe, przekazywane do krajowej administracji podatkowej, a następnie wymieniane w sposób automatyczny z USA na podstawie obowiązującej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. Wdrożenie tej procedury wymaga zmian na poziomie prawa krajowego, w celu nałożenia określonych obowiązków na podmioty prywatne (instytucje finansowe).

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Na bazie uzgodnień prowadzonych pomiędzy Stanami Zjednoczonymi, a grupą państw UE (Francją, Wielką Brytanią, Włochami, Hiszpanią i Niemcami) z udziałem Komisji Europejskiej wprowadzono rozwiązanie umożliwiające instytucjom finansowym przekazywanie informacji do państw trzecich, bez naruszenia przepisów Unii Europejskiej dotyczących ochrony danych osobowych.

Efektom tych porozumień były dwa Modele porozumień międzyrządowych (IGA): Model I IGA z zasadą wzajemności w przekazywaniu informacji i Model II IGA bez tej zasady wzajemności, w oparciu o które poszczególne państwa indywidualnie zawierają porozumienia ze stroną amerykańską. Wszystkie państwa UE podjęły działania w celu zawarcia umowy. Na dzień 4 lutego 2015 r. porozumienia FATCA podpisały 23 państwa członkowskie UE (w tym Polska) oraz 31 innych państw, nienależących do EU.

Problem ochrony danych oraz tajemnicy bankowej dotyczy każdego z państw UE, w związku z tym wszystkie państwa podjęły działania zmierzające do usunięcia problemu legalności zbierania i przekazywania informacji do amerykańskich organów skarbowych. W zależności od obowiązującego systemu prawnego państwa muszą indywidualnie wprowadzić zmiany pozwalające na wykonywanie tych umów.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Banki	609	KNF	Projekt oddziałuje na wskazane podmioty poprzez nałożenie obowiązków związanych z pozyskiwaniem i przekazywaniem do administracji podatkowej informacji o rachunkach finansowych posiadanych przez amerykańskich rezydentów podatkowych.
Fundusze inwestycyjne	56	KNF	
Zakłady ubezpieczeń	31	KNF	
Domy maklerskie	55	KNF	
Ministerstwo Finansów			Projekt oddziałuje na wskazany podmiot poprzez nałożenie na polskie instytucje finansowe obowiązku przekazywania informacji o rachunkach finansowych posiadanych przez amerykańskich rezydentów podatkowych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych.
Organy podatkowe			Projekt oddziałuje na wszystkie organy podatkowe, w tym wskazane przez MF jako właściwe do realizacji konkretnych zadań, poprzez nałożenie obowiązków związanych z realizacją zobowiązań wynikających umowy FATCA przez stronę polską.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy zostanie poddany konsultacjom publicznym z takimi podmiotami i organizacjami jak: Business Centre Club, Forum Związków Zawodowych, Fundacja Rozwoju Rachunkowości w Polsce, Izbę Domów Maklerskich, Izbę Zarządzających Funduszami i Aktywami, Konfederacja Lewiatan, Krajowa Izba Biegłych Rewidentów, Krajowa Izba Gospodarcza, Krajowa Rada Doradców Podatkowych, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Konfederacja Lewiatan, Polska Rada Biznesu, Polską Izbę Ubezpieczeń, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Stowarzyszenie Kupców i Przedsiębiorców Polskich Razem, Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych, Związek Banków Polskich, Związek Rzemiosła Polskiego.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979), projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Wszystkie prace techniczne związane z przygotowaniem rozwiązań informatycznych obsługujących wymianę informacji finansowych pomiędzy polską i amerykańską administracją podatkową są realizowane w ramach Programu e-Podatki. W ramach podpisanej 1 lutego 2013 r. umowy na „Budowę, wdrożenie i utrzymanie systemu e-Podatki zostanie wbudowany system w/w informacji. Wartość umowy współfinansowana przez UE w ramach 7 osi Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka to 232 mln zł. Na obecnym etapie zespół techniczny analizuje dostępną architekturę teleinformatyczną pod kątem możliwości jej wykorzystania dla potrzeb przedmiotowego systemu.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2014 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	Banki	0,6 – 20						
	Zakłady ubezpieczeń	0,12-5						
W ujęciu niepieniężnym	Domy maklerskie	1,95						
	Fundusze inwestycyjne	0,1-0,85						
	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Większość oszacowanych przez instytucje finansowe kosztów przypada na rok wejścia w życie regulacji. Jest to związane z dostosowaniem się instytucji finansowych do zbierania, przetwarzania i przesyłania informacji. Korzyścią dla instytucji finansowych jest brak utraty dochodów na skutek potrącenia 30% podatku u źródła, co miałyby miejsce w przypadku niezawarcia umowy międzyrządowej. Wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń:
 1. Dane Związku Banków Polskich z dnia 8 lipca 2014 r. otrzymane od 14 banków, 4 zakładów ubezpieczeń, Izby Domów Maklerskich (średnia z 21 członków) oraz 3 funduszy inwestycyjnych.
 2. Dane Departamentu Administracji Podatkowej Ministerstwa Finansów

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

 tak
 nie
 nie dotyczy zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:X zwiększenie liczby dokumentów
X zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

X tak
 nie
 nie dotyczy**Komentarz:**

Wprowadzony przez Umowę FATCA obowiązek zbierania i przetwarzania informacji nie był wykonywany dotychczas. Jest on nową procedurą nałożoną na instytucje finansowe, wykonywaną poprzez wprowadzenie projektowanych zmian w Ordynacji podatkowej.

9. Wpływ na rynek pracy

Nie dotyczy

10. Wpływ na pozostałe obszary środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne: demografia
 mienie państwowe informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Nie dotyczy

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Raportowanie amerykańskich rachunków przez polskie instytucje finansowej powinno się rozpocząć z dniem 30 czerwca 2015 r., zatem przepisy umożliwiające tym instytucjom wywiązywanie się z obowiązków nałożonych przez Umowę powinny wejść w życie wiosną 2015 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Procedura weryfikacji prawidłowości działania instytucji finansowych zaangażowanych w proces wymiany informacji przewidziana jest w Umowie. Zatem, biorąc pod uwagę cel projektowanej ustawy, ewaluacja efektów projektu będzie dotyczyła funkcjonowania w praktyce wprowadzonych rozwiązań prawnych. Będzie to możliwe w oparciu o sygnały napływające od administracji podatkowej lub instytucji finansowych. Ze względu na specyfikę projektu nie jest możliwe określenie mierników służących ewaluacji.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Pismo Związku Banków Polskich z dnia 16 lipca 2014 r. Konsekwencje ekonomiczne, prawne i na poziomie Unii Europejskiej związane z niepodpisaniem przez Polskę międzyrządowego porozumienia IGA wraz z szacunkowymi skutkami finansowymi przyjęcia IGA.